

Nr 48.

Ankom till Riksdagens kansli den 8 maj 1910 kl. 1 e. m.

Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 10, i anledning af Första kammarens beslut i fråga om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående upphörandet af Post- och Inrikes Tidningars utgifvande m. m.

I anledning af en inom Andra kammaren af herr *Lindhagen* väckt motion, nr 203, hemställde kammarens femte tillfälliga utskott i afgifvet utlåtande nr 19, att Andra kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes taga i öfvervägande, huruvida åtgärder borde vidtagas för tillgodoseendet af vissa utaf utskottet beträffande Post- och Inrikes Tidningar angifna önskemål samt, därest hinder därför skulle befinnas möta, huruvida och under hvilka förutsättningar nämnda tidning kunde upphöra samt ersättas med en statstidning af viss utaf utskottet närmare angifven beskaffenhet.

Såsom det hufvudsakliga önskemålet beträffande Post- och Inrikes Tidningar angafs af utskottet, att tidningen utan någon som helst utgift för statsverket måtte beredas ökad spridning genom att kostnadsfritt utdelas till bl. a. rikets samtliga omkring 2,500 kommuner.

Det andra önskemålet gällde tidningens textinnehåll, hvilket utskottet ansåg böra begränsas till de tillkännagifvanden och uppsatser, som enligt det mellan nuvarande utgifvaren af tidningen samt Kungl. Maj:t gällande kontrakt åligger den förre att utan ersättning intaga i tidningen, äfvensom möjligen vissa meddelanden från riksgäldskontoret och kortfattade uppgifter från Riksdagen, meddelade från dess kansli.

Enligt af utskottet inhämtade upplysningar skulle den minskning i redigerings-, pappers- och tryckningskostnad, som blefve en följd af den sålunda ifrågasatta omändringen med afseende å tidningens textinnehåll, säkerligen komma att till fullo uppväga den ökning i utgifter, som den tilltänkta gratisutdelningen af tidningen skulle medföra.

Slutligen uttalade sig utskottet ock för önskvärdheten af, att Kungl. Maj:t komme att fastställa den taxa, som tillämpades för de i tidningen förekommande legala annonser.

Hvad utskottet sålunda hemställt blef af Andra kammaren den 9 sistlidne april utan meningsskiljaktighet bifallet.

Sedan beslutet delgifvits Första kammaren, hänvisade denna ärendet till sitt första tillfälliga utskott.

I utlåtande nr 16 hemställde sistnämnda utskott, att Första kammaren måtte så till vida biträda Andra kammarens i ärendet fattade beslut, att Första kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utreda, huruvida och under hvilka villkor Post- och Inrikes Tidningar såsom organ för allmänna kungörelser och legala annonser kunde kostnadsfritt komma rikets samtliga kommuner tillhanda.

Uti motiveringen till denna hemställan framhölls bl. a. följande:

En kostnadsfri utdelning af tidningen till rikets samtliga kommuner vore önskvärd. Enligt verkställd uträkning skulle en dylik gratisutdelning för Svenska akademien medföra en utgift, hvilken, under förutsättning att billigare tryckpapper komme till användning, skulle, oafsedt postbefordringsafgiften 2 kronor 20 öre för exemplar, belöpa sig till 19,375 kronor om året. Bestridandet af kostnaden för den ifrågasatta gratisspridningen skulle högst afsevärdt minska akademiens förmåga att bekosta ordboksarbetet och möjligen föranleda ett långsammare utgiftningssätt, hvilket vore ur många synpunkter att beklaga. Det kunde därför prövas erforderligt, att staten direkt påtoge sig någon del af denna kostnad såsom för tidningens postbefordran till kommunerna, därvid helst borde för ändamålet beviljas ett statsanslag af i rundt tal 5,500 kronor årligen, mot det att akademien fritt lämnade själfva tidningen. Äfven skulle möjligen kunna ifrågasättas, att hvarje kommun själf bekostade postbefordringsafgiften för tidningen. Denna obetydliga utgiftspost i kommunalräkenskaperna torde icke motverka tidningens spridning till hvarje kommun, men väl verka till dess bättre bevarande.

Hvad anginge tidningens textinnehåll borde, så länge akademien bibehölles vid sin gamla rätt att utgifva tidningen, dess medlemmar äga tillfälle att där framlägga sina åsikter med afseende å vitterhet och skön konst samt att genom anmälningar och kritiker följa och fästa uppmärksamheten på företeelserna å detta område och sålunda tillgodose de intressen, hvilkas vårdande särskildt ålåge akademien. Beträffande texten i öfrigt skulle en afsevärd besparing antagligen kunna vinnas genom indragning af utrikes- och följetongsafdelningarna m. m., men det kunde å andra sidan ej bestridas, att särskildt utrikesafdelningen för många läsare hade ett visst intresse. Under alla förhållanden borde tidningens hållning i politiska och sociala frågor vara neutral, så att tidningen i dylika frågor icke uttalade sig i viss partiriktning.

Beträffande önskemålet, att Kungl. Maj:t måtte komma att fastställa taxan för de i tidningen förekommande legala annonser, anslöte sig utskottet till Andra kammarens uppfattning härutinnan.

Däremot ansåge utskottet det icke nödigt eller lämpligt, att hos Kungl. Maj:t för närvarande begärdes en alternativ utredning angående tidningens ersättande med en statstidning.

Detta utlåtande blef af Första kammaren den 4 i denna månad godkändt; och som Andra kammarens beslut i frågan således icke blifvit oförändradt antaget, blef ärendet jämlikt 63 § riksdagsordningen för vidare behandling återlämnadt till Andra kammaren, hvarefter denna genom beslut samma dag hänvisat ärendet till sitt femte tillfälliga utskott för förnyad behandling.

Med afseende å det läge, hvori den föreliggande frågan sålunda bragts genom Första kammarens beslut, anser utskottet visserligen, att Andra kammaren bör biträda den hemställan om utredning, som innefattas i nämnda beslut.

Andra kammaren torde emellertid hafva anledning att i samband bärmed uttala ett vidhållande af sin uppfattning, att den beramade gratis-spridningen af ifrågavarande tidning till rikets samtliga kommuner bör komma till stånd utan någon som helst utgift för vare sig statsverket eller kommunerna. Med hänsyn till de uttalanden, som gjorts i det af Första kammaren bifallna utskottsbetänkandet, torde Andra kammaren ock hafva rätt till den förvisning, att, äfven om tidningens textinnehåll icke skulle blifva begränsadt i den af Andra kammaren afsedda omfatt-

ning, erforderlig garanti i allt fall skall blifva åvägabragt för tidningens fullständiga neutralitet i politiska och sociala frågor, äfvensom att taxan för de i tidningen förekommande legala annonser skall komma att fastställas af Kungl. Maj:t.

Efter dessa uttalanden hemställer utskottet,

att Andra kammaren, med frånträdande af sitt förut i ärendet fattade beslut, ville biträda Första kammarens beslut, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes utreda, huruvida och under hvilka villkor Post- och Inrikes Tidningar såsom organ för allmänna kungörelser och legala annonser må kostnadsfritt komma rikets samtliga kommuner tillhanda.

Stockholm den 6 maj 1910.

På utskottets vägnar:

BROR PETRÉN.